

archiwów państwowych w zakresie indywidualnej i grupowej „świadomości archiwalnej” społeczeństwa¹

dr Tomasz Matuszak

Dyrektor Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim,
główny specjalista w Narodowym Instytucie Samorządu Terytorialnego

Sto lat temu, jeszcze w okresie funkcjonowania niemieckiej i austro-węgierskiej okupacji ziem byłego Królestwa Polskiego, tj. w czasie I wojny światowej 1914-1918 (zwanej przez ówczesnych „Wielką Wojną”), kształtowały się podwalny stoc archiwów państwowych odrodzonej po latach zaborów Polski. Począwszy od Komisji Archiwalnej działającej w ramach Tymczasowej Rady Stanu (1917r.), poprzez Wydział Archiwów Państwowych w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okresu Rady Regencyjnej (1917-1918), rodziły się koncepcje organizacji archiwów państwowych oraz precyzowały ich zadania². Wyniek ten odzwierciedlały zapisy *Reskryptu Rady Regencyjnej z dnia 31 lipca 1918r. o organizacji archi-*

*ku Państwa z dnia 7 lutego 1919r. o organizacji archiwów państwowych i opiece nad archiwalnością*³. Dokument ten określił zasady funkcjonowania archiwów państwowych na kolejne lata (aż do 1951r.). Nie zagłębiając się w szerszą analizę przywołanych pierwszych aktów prawnych w tym zakresie, na tym etapie rozważań warto podkreślić, iż proces organizowania od podstaw stoc archiwów państwowych stanowił integralny i ważny element odzyskania niepodległości przez Polskę – czego setną rocznicę obchodziliśmy w 2018 roku⁴.

² „Dziennik Praw Państwa Polskiego” 1918, nr 14, poz. 182. Dokument ten stanowił się szerokiego omówienia i wielu komentarzy w literaturze specjalistycznej z zakresu archiwistyki. Zob.: *Pierwsze akty*